

Kraków, dnia 18 maja 1981 r.

T a j n e

Egz. Nr ...?

B2

C H A R A K T E R Y S T Y K A Nr 128

=====

reakcyjnej organizacji politycznej pod nazwą
"Odwet Górski" o zabarwieniu akowskim.

Działalność tej organizacji datuje się od czerwca 1951 roku. Założona została przez byłego oficera sanacyjnego MAKUSZ - WORONICZ Zbigniewa ps. "MONTANA". Siedzibą sztabu organizacji był budynek biurowy Państwowego Tartaku w Kamienicy pow. Limanowa.

Organizatorem i przywódcą był :

MAKUSZ - WORONICZ Zbigniew ps. "MONTANA"
s. Ryszarda i Wandy zd. Woraszyńska, ur.
2.V. 1916 r. Granica pow. Dąbrowa Górnicza
woj. Katowice, narod. i obyw. polskie, po-
chodzenie społeczne inteligenckie, wykształ-
cenie średnie, bezpartyjny, bez stażego
miejsca pracy, rozwiedziony, w wojsku służył
w stopniu kapitana, zam. Opole ul. Kamienna
Nr 2 m. 2.

Wyrokiem WSR w Krakowie z dnia 14.III. 1953 r. skazany trzykrotnie na karę śmierci. Wyroku nie wykonano. Na podstawie orzeczenia Komisji Lekarskiej we Wrocławiu z dnia 9.IV. 1956 r. wymienionemu udzielono przerwy w odbywaniu kary i skierowano na zamknięte leczenie dla umysłowo chorych. Postanowieniem Wojskowego Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 14.X. 1958 r. zawieszono postępo-

43

wanie przeciwko niemu umorzono i zwolniono go z więzienia

W dniu 24.XI. 1964.r. ponownie zostaje aresztowany przez WUBP w Krakowie pod zarzutem, że w latach 1958 do 1963 na terenie Krakowa i innych województw, powołując się na wpływy w różnych instytucjach i urzędach oferował swe usługi w załatwianiu spraw - wyłudził od 23 osób 830.000 złotych.

Wyrokiem Sądu Powiatowego dla m. Krakowa z dnia 7.III. 1966 r. Nr Kp.V-489165 został skazany na łączną karę 5 lat więzienia i 30.000 zł. grzywny.

Wymieniony szkołę średnią ukończył w 1936 r. w Olkuszu. Po maturze wstąpił do szkoły podchorążych w Przemyślu. Szkołę tą ukończył w 1937 r. i przydzielony został do VI Pułku Strzelców Podhalańskich w Samborze. W niedługim czasie zostaje przeniesiony do Korpusu Ochrony Pogranicza w Lublińcu - pracuje w wywiadzie. W czasie okupacji hitlerowskiej bierze udział w konspiracyjnej organizacji "Związek Walki Zbrojnej", a następnie AK na terenie Warszawy. W ramach tej organizacji pełni funkcję d-cy brygady kontrwywiadu Warszawa - Śródmieście i d-cy tzw. grupy likwidacyjnej /ZOW/.

W latach 1941 - 1944 Makusz - Woronicz Zbigniew nawiązał kontakt z członkiem gestapo Szwuchowem, któremu z polecenia kierownictwa AK wskazywał ludzi działających na szkodę Niemiec, a niewygodnych dla organizacji AK. W zamian za to gestapo w drodze wymiany zwalniało na żądanie dowództwa AK niektórych aresztowanych członków AK. Współpraca ta odbywała się na terenie Warszawy i Lwowa, gdzie pełnił on funkcję szefa oddziału kontrwywiadu przy sztabie AK obszaru lwowskiego.

Po wyzwoleniu Makusz - Woronicz Zbigniew był w sztabie generała Okulickiego w kontrrewolucyjnej organizacji "NIE", stanowiącej przedłużenie działalności organizacji AK. Po aresztowaniu przywódców tej organizacji wymieniony ukrywał się. W latach 1946 - 1950 był dwukrotnie aresztowany pod zarzutem antypaństwowej i szpiegowskiej działalności. W obu przypadkach został zwolniony z uwagi na niedostateczne dowody winy.

4 5

W m-cu lutym 1951 r. przybył on na teren powiatu Limanowa, woj. krakowskie i otrzymał schronienie u inż. Kukawskiego Maršana - kierownika Tartaku Państwowego w Kamienicy.

Wymieniony w okresie od wyzwolenia do chwili aresztowania tj. 9.V. 1952 r. występował pod fałszywymi nazwiskami jak : Woroniecz Zbigniew, Gurbier Roman, Gromczewski Zbigniew, Agropowicz Tadeusz, Makusz Gandy, Majewski Konrad, Rago Mieczysław, Buniak Mieczysław, Nowak Zbigniew, Wir Wiciak, Makusz Zygmunt i Liszka Władysław.

W początkowym okresie swego pobytu w Kamienicy usiłował nawiązać kontakt z jakąkolwiek kontrrewolucyjną organizacją lub bandą. Wysiłki te nie przyniosły pozytywnych rezultatów i dlatego też przystąpił do organizowania na terenie Podhala kontrrewolucyjno-szpiegowsko-dywersyjnego związku, któremu dał nazwę "Odwet Górski".

W tym celu po uprzednim opracowaniu struktury organizacyjnej, instrukcji i zarządzeń - Makusz - Woroniecz Zbigniew ps. "Montana" do organizowanej przez siebie kontrrewolucyjnej organizacji "Odwet Górski" zawierbował kilkanaście osób, odbierając od nich przysięgę na wierność organizacji, przydzielając każdemu odpowiednie zadanie. W końcowej fazie swej działalności organizacja ta liczyła ok. 40 osób, które wywodziły się ze środowisk ujawnionych członków AK, WiN, PSL i różnych band terrorystyczno-rabunkowych, zdecydowanych wrogów PRL.

Zgodnie z opracowaną instrukcją organizacyjną, "Odwet Górski" miał aspiracje stać się organizacją o szerszym zakresie, ogarniającą możliwie najszersze tereny kraju i podporządkowaną bezpośrednio zagranicznym ośrodkiem imperialistycznym i emigracyjnym. Kierowniczym ośrodkiem tego związku kontrrewolucyjnego miał być "Sztab Obszaru Odwetu", któremu z kolei miały podlegać okręgi, obwoady, rejony i placówki, na czele których mieli stać komendanci tych jednostek organizacyjnych.

W sztabie "Obszaru" przewidziane było tworzenie szeregu oddziałów, jak : organizacyjny, wywiadowczy, operacyjny, kwaterunkowo-uzbroje-

5 6

niowy, łączności, kulturalno-oświatowy, służby cywilnej, dywersji, wojskowy, służby kobiet i oddział duszpasterski.

"Obszar Podkarpacki" wg zamierzeń Makusza miał obejmować całe podkarpacie. Faktycznie organizacja ta zdażyła rozwinąć swoją działalność przestępczą na terenie części powiatów : limanowskiego i nowosądeckiego.

W planach i założeniach organizacji było stworzenie wyższych organów tzw. dowództwa "Odwetu" - sztabu, a także rozbudowa kadr wojskowych, tworzenie oddziałów walczących i wojskowej służby administracyjnej.

W skład "Sztabu Obszaru Odwetu" weszli :

- 1/ Makusz - Woronicz Zbigniew ps. "Montana" - dowódca,
- 2/ Kukawski Marian ps. "Krzywonos" - z-ca d-cy i równocześnie szef oddziału administracyjnego,
- 3/ Król Franciszek ps. "Skalny" - oficer do prac zleconych, przewidziany był na szefa dywersji,
- 4/ Adamczyk Maria ps. "Szarotka" - łączniczka i sekretarka d-cy.

W składzie wżej wymienionym "Sztab Obszaru" przystąpił do realizacji swoich zamierzeń. W okresie od października 1951 r. do kwietnia 1952 r. członkowie "Sztabu" wyłącznie zajmowali się werbunkiem nowych członków do swej organizacji i to z różnych środowisk i miejscowości położonych na terenie powiatów : Limanowa i Nowy Sącz. W tym okresie zawerbowali około 35 nowych członków, między innymi 3-ch księży z miejscowej parafii w Kamienicy.

Głównym celem kontrrewolucyjnej organizacji "Odwet Górski" było prowadzenie w Polsce szpiegostwa na rzecz państw imperialistycznych. Wykonując to zadanie, d-ca Makusz - Woronicz gromadził materiały szpiegowskie z dziedziny politycznej, ekonomicznej i wojskowej. Materiały te zdobywał od podległych mu członków, a także i z własnej obserwacji. Na podstawie zebranych materiałów

6 7

opracował "serwis wywiadowczy". Dotyczył on zagadnień z tego zakresu gminy Kamienica pow. Limanowa, który w 1952 r. kilkakrotnie usiłował przekazać do ambasady USA i Wielkiej Brytanii w Warszawie.
/Akta Nr 3590/III, tom V str. 99 - 190/.

Niezależnie od powyższego, Makusz - Woronicz w ramach zorganizowanej kontrrewolucyjnej organizacji "Odwet Górski" zgromadził broń palną jak :

- 1 pistolet maszynowy "Thompson M-42" Nr 1717/1468, 6 magazynków,
- 2 pistolety FN Nr 131959 kal. 7,65, FN Nr 511526 kal. 6,35,
- 2 granaty obronne,
- 1 karabin KB - Nr brak,
- 398 szt. amunicji do tej broni, która miała być użyta w odpowiednim momencie przy wystąpieniu zbrojnym przeciwko władzy ludowej.

Środków łączności, transportu i innych przedmiotów - organizacja ta nie posiadała.

Członkowie tej organizacji nie ukrywali się, /poza organizatorem i d-cą Makusz - Woroniczem/ a przebywali w swych stałych miejscach zamieszkania, prowadząc normalny tryb życia, nie przejawiając na zewnątrz swej wrogiej działalności. Cieszyli się oni dobrą opinią wśród miejscowej ludności.

Przeciwdziałanie :

W związku z uzyskaniem agenturalnych materiałów świadczących o powstaniu kontrrewolucyjnej organizacji, działającej na terenie powiatów : Limanowa i Nowy Sącz - Wydział III WUBP w Krakowie założył sprawę agenturalną pod krypt. "Tartak", gdzie przy udziale pozyskanych TW ps. ps. "Woda", "Jesion", "Kuba", "Wicher", "Kożowski", "Kalina" i "Szary" oraz wydatnej pomocy pracowników PUBP Limanowa, Nowy Sącz i Departamentu III MBP - ustalono

prawie wszystkich członków kontrrewolucyjnej organizacji "Odwet Górski", ich miejsca zamieszkania i pracy oraz udział przestępczy w ramach tej organizacji. Mając te dane, w dniach od 24 kwietnia do 9 maja 1952 r. przeprowadzono realizację sprawy, w wyniku której aresztowano wszystkich jej członków.

Podczas przeprowadzonych rewizji domowych i osobistych, odnaleziono i zakwestionowano całą dokumentację tej organizacji tj. instrukcje, rozkazy, materiały wywiadowcze i antypaństwowe o treści szkalującej ustrój PRL i opracowany "serwis informacyjny" oraz wspomnianą wyżej broń i amunicję.

Strat własnych przy likwidacji członków tej organizacji nie było.

Po zakończeniu śledztwa, wyrokami Wojskowego Sądu Rejonowego w Krakowie skazano na kary :

- śmierci	2 osoby
- dożywocia	3 osoby
- 15 lat więzienia	1 osobę
- 13 lat więzienia	3 osoby
- 12 lat więzienia	1 osobę
- 11 lat więzienia	1 osobę
- 10 lat więzienia	2 osoby
- 8 lat więzienia	1 osobę
- 2 lata więzienia	2 osoby
- 1 rok więzienia	1 osobę

R a z e m : 17 osób

Oдноśnie pozostałych 23 osób, członków organizacji, którzy również zostali zatrzymani - brak danych o zakończeniu ich spraw i sankcjach.

Przy likwidacji członków i organizatorów kontrrewolucyjnej organizacji pn. "Odwet Górski" - na poważniejsze

8 9

trudności nie napotkano. Powodzenie pozytywnej realizacji zagwarantowało właściwe operacyjne opracowanie figurantów sprawy i sprawna akcja likwidacyjna.

Niniejszą charakterystykę opracowano na podstawie akt archiwalnych
Nr Nr :

3396/III, 3399/III, 3400/III, 3402/III, 3406/III, 3570/III,
3590/III, 3591/III, 3592/III, 3689/III,
8521/II, 8820/II,
Sr- 290/52, Sr-319/52, Sr-57/63

Sporz. w 3 egz.

Egz. Nr 1 Biuro "C" MSW

Egz. Nr 2 a/a

Egz. Nr 3 Wydz. "C" KWMO Nowy Sącz

Opracował :

J. Bankiewicz